Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt II. — Wydany i rozesłany dnia 9 stycznia 1873.

7.

Traktat handlowy i żeglugowy pomiędzy monarchią austryacko węgierską a królestwem portugalskiem z dnia 13 stycznia 1872.

(Zawarty w Lizbonie dnia 13 stycznia 1872, przez Jego c. i kr. Apostolską Mość ratyfikowany w Budzie dnia 18 października 1872, obustronne ratyfikacye wymieniono w Lizbonie dnia 30 listopada 1872.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro cum fidelissimae Suae Majestatis Lusitaniae et, Algarbiae Regis Plenipotentiario ad dilatandas commercii navigationisque relationes, inter Utriusque Nostrum ditiones existentes, die 13. mensis Januarii anni currentis conventio inita et signata est tenoris sequentis:

Pierwopis.	Przekład.
Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême etc., et Roi Apostolique de Hongrie et	Najjaśniejszy cesarz austryacki, król czeski itd. i król apostolski węgierski, tudzież
Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves,	Najjaśniejszy król portugalski i algarbski,

animés d'un égal désir de resserrer le liens d'amitié et d'étendre les relations commerciales entre Leurs Etats respectifs ont résolu de conclure un traité à cet effet et ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique:

le Sieur Aloyse Baron de Dumreicher-Oesterreicher, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté Très Fidèle, Chevalier de l'Ordre de la couronne de fer de deuxième classe et de l'Ordre Imperial de Léopold etc.;

Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves:

le Sieur Jean d'Andrade-Corvo, Son Conseiler, Pair du Royaume, Ministre et Secrétaire d'Etat au Département des Affaires étrangères, Professeur de l'Ecole polytechnique de Lisbonne, Commandeur de l'Ordre ancien, très noble et illustre de San Thiago pour le mérite scientifique, littéraire et artistique, et de l'Ordre du Christ, Grand-Croix de l' Ordre Royal de Charles III d'Espagne etc.,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article I.

Il y aura pleine et entière liberté de commerce et de navigation entre les Etats des deux Hautes Parties contractantes.

Les sujets de chacune d'Elles ne seront pas soumis ni à raison d'acquisition ou de possession d'immeubles ou de biens meubles ni à raison de leur commerce et de leur industrie dans les ports, villes ou lieux quelconques des Etats respectifs, soit qu'ils s'y établissent, soit qu'ils y résident temporairement, à des droits, taxes, impôts ou patentes, sous quelque dénomination que ce soit, autres ni plus élevés que ceux qui seront perçus sur le nationaux, et les priviléges, immunités et

przejęci zarówno życzeniem ścieśnienia węzłów przyjaźni i rozszerzenia stosunków handlowych pomiędzy Swojemi państwami, postanowili zawrzeć w tym celu traktat i zamianowali Swoimi pełnomocnikami:

Najjaśniejszy cesarz austryacki:

Pana Barona Alojzego Dumreicher-Oesterreichera, Swego posła nadzwyczajnego i pełnomocnego ministra przy Jego królewskiej Mości, kawalera orderu żelaznej korony drugiej klasy i cesarskiego orderu Leopolda itd.,

Najjaśniejszy król portugalski i algarbski:

Pana Jana Andrade-Corvo, Swojego radcę, para królestwa, ministra i sekretarza stanu w wydziale spraw zewnętrznych, profesora szkoły politechnicznej lizbońskiej, komandora starożytnego, znamienitego i dostojnego orderu św. Jakóba za zasługi na polu umiejętności, literatury i sztuk, i orderu Chrystusa, tudzież kawalera wielkiego krzyża orderu królewskiego Karola III hiszpańskiego itd.

którzy udzieliwszy sobie swoje pełnomocnictwa i znalazłszy takowe w dobrej i należytej formie, zgodzili się na artykuły następujące:

Artykuł I.

Pomiędzy Państwami obu wysokich stron, traktat zawierających, będzie panowała zupełna wolność handlu i żeglugi.

Poddani każdej z obu stron nie będą podlegali, ani co się tyczy kupna lub dzierżawy nieruchomości albo ruchomości, ani co się tyczy ich handlu i przemysłu w portach, miastach lub jakichkolwiek innych miejscach drugiego państwa, czy tam osiędą stale, czyli też zamieszkają czasowo, innym podatkom, taksom, opłatom, pod jakiemkolwiek nazwaniem istniejącym, ani wyższym od tych, które będą pobierane od krajowców, a przywileje, uwolnienia i wszelkie ulgi, którychby używali

autres faveurs quelconques dont jouiraient, en matière de commerce ou d'industrie, les sujets de l'une des Hautes Parties contractantes seront communs à ceux de l'autre.

Les stipulations du présent article ne dérogent en rien aux lois, ordonnances et règlements spéciaux en matière de commerce, d'industrie et de police en vigueur dans le territoire de chaque Etat contractant et applicables aux sujets de tout autre Etat.

w handlu i przemyśle poddani jednej z wysokich stron, traktat zawierających, będą służyły także poddanym drugiej strony.

Przepisy niniejszego artykułu nie nadwerężają w niczem praw, rozporządzeń i przepisów szczegółowych, tyczących się handlu, przemysłu i policyi, obowiązujących na terytoryum każdego z państw traktat zawierających, a stosowanych do poddanych każdego innego państwa.

Article II.

Les Hautes Parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée pour tout ce qui concerne l'importation, l'exportation et le transit.

Chacune d'Elles s'engage à faire profiter l'Autre de toute faveur, de tous priviléges ou abaissements dans les tarifs des droits à l'importation ou à l'exportation qu'Elle pourrait accorder à une tierce Puissance.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent, en outre, à n'établir, l'une envers l'autre, aucun droit ou prohibition d'importation, d'exportation ou de transit qui ne soit en même temps applicable aux autres nations.

Dans le cas où en Portugal l'importation des blés et des farines serait prohibée, les blés et les farines autrichiens ou hongrois sortis avant la publication de cette prohibition du port où leur chargement s'est fait, pourront encore être importés et vendus en Portugal.

Artykuł II.

Wysokie strony traktat zawierające poręczają sobie wzajemnie, że postępować będą ze sobą tak, jak postępują z narodami najbardziej uwzględnianemi we wszystkiem co się tyczy przywozu, wywozu i przewozu.

Każda z nich zobowiązuje się rozciągnąć na drugą wszelkie ulgi, wszelkie przywileje lub obniżenie taryfy przywozowej lub wywozowej które mogłaby nadać trzeciemu mocarstwu.

Wysokie strony traktat zawierające, zobowiązują się nadto, nie postanawiać jedna względem drugiej żadnego poboru, ani też nie wydawać żadnego zakazu przywozu, wywozu lub przewozu, któryby jednocześnie nie ściągał się i do innych narodów.

Gdyby przywóz zboża i mąki do Portugalii został zakazanym, zboża i mąki austryackie i węgierskie, przed ogłoszeniem tego zakazu wywiezione z portu, w którym je na okręt włożono, mogą jeszcze być przywiezione i sprzedane w Portugalii.

Article III.

Les marchandises de toute nature originaires de l'un des deux pays et importées dans l'autre ne pourront être assujetties à des droits d'accise, d'octroi ou de consommation perçus pour le compte de l'Etat ou

Artykuł III.

Towary wszelkiego rodzaju, pochodzące z jednego z dwóch krajów a do drugiego przywiezione, jeżeli podlegają akcyzie lub podatkowi konsumcyjnemu, rządowemu albo gminnemu, opłaty te nie mogą być wyższe

des communes, supérieurs à ceux qui grèvent ou greveraient les marchandises similaires de production nationale.

Toutefois les droits à l'importation pourront être augmentés des sommes qui représenteraient les frais occasionnés aux producteurs nationaux par le système de l'accise.

Si l'une des Haute Parties contractantes juge nécessaire d'établir un droit d'acise ou de consommation nouveau ou un supplément de droit sur un article de production ou de fabrication nationale, l'article similaire étranger pourra être immédiatement grevé à l'importation d'un droit égal ou équivalent.

od tych, które cięża lub będą ciężyły na podobnych towarach wyrabianych w kraju.

Jednakowoż podatki od przywozu mogą być powiększone o tyle, ile wynoszą koszta ciężące na producentach krajowych w skutek systemu akcyzowego.

Jeżeli jedna z wysokich stron, traktat zawierających, uzna za potrzebne nałożyć na artykuł produkowany lub wyrabiany w kraju nowy podatek akcyzowy lub konsumcyjny, albo dodatek do podatku, takiż lub odpowiedni podatek może być nałożony niezwłocznie na podobny artykuł zagraniczny, gdy będzie wprowadzonym.

Article IV.

Pour établir que les produits sont d'origine ou de manufacture nationale, l'importateur devra présenter à la douane de l'autre pays soit une déclaration officielle faite devant un magistrat siégeant au lieu d'expédition, soit un certificat délivré par le Chef du service des douanes du bureau d'exportation, soit un certificat délivré par les Consuls ou Agents consulaires du pays dans lequel l'importation doit être faite et qui résident dans les lieux d'expedition ou dans le ports d'embarquement.

Artykuł IV.

Dla udowodnienia że towary są pochodzenia lub wyrobu krajowego, przywożący winien przedłożyć urzędowi cłowemu drugiego kraju deklaracyą urzędową uczynioną przed władzą, mającą siedzibę w miejscu z którego się wysyła, albo świadectwo wydane przez naczelnika służby cłowej w miejscu z którego się wywozi, albo świadectwo wydane przez konsulów albo ajentów konsularnych kraju, do którego towary mają być przywiezione, rezydujących w miejscach, z których się wysyła, albo w portach, w których się ładuje.

Article V.

En ce qui concerne les marchandises et les étiquettes des marchandises ou de leurs emballages, les dessins et les marques de fabrique ou de commerce, les sujets de chacun des Etats respectifs jouiront dans l'autre de la même protection que les nationaux.

Artykuł V.

Co się tyczy towarów, i etykiet na towarach albo na ich opakowaniu, wzorków i znaków fabryki lub handlu, poddani każdego z obu państw doznawać będą w drugiem państwie tej samej opieki, co krajowcy.

Article VI

Les objets passibles d'un droit d'entrée qui servent d'échantillons et qui sont importés dans la Monarchie austro hongroise par des commis voyageurs des maisons portugaises ou en Portugal par des commis voyageurs des maisons autrichiennes ou hongroises jouiront de part et d'autre, moyennant les formalités de douane nécessaires pour en

Artykuł VI.

Cło wchodowe od przedmiotów onemu podlegających, służących za wzorki a przywiezionych do monarchii austryacko węgierskiej przez komisantów portugalskich, albo do Portugalii przez komisantów austryacko-węgierskich, będzie nawzajem zwracane pod warunkiem dopełnienia formalności cłowych, potrzebnych dla udowodnienia, że przedmioty

assurer la réexportation ou la réintégration en entrepôt, d'une restitution des droits qui devront être déposés à l'entrée. Ces formalités seront réglées d'un commun accord entre les Hautes Parties contractantes.

te zostały napowrót wywiezione lub złożone w magazynie. Formalności te będą uregulowane wspólną umową między wysokiemi stronami traktat zawierającemi.

Article VII.

Les fabricants et marchands autrichiens ou hongrois, ainsi que leurs commis voyageurs, dûment patentés dans la Monarchie austro-hongroise dans l'une de ces qualités, voyageant en Portugal, pourront y faire des achats et des ventes pour les besoins de leur industrie et recueillir les commandes avec ou sans échantillons, mais sans colporter des marchandises.

Il y aura réciprocité dans la Monarchie austro-hongroise pour les fabricants et marchands portugais et leurs commis voyageurs.

Artykuł VII.

Fabrykanci i kupcy austryacko-węgierscy, jakoteż ich komisanci, należycie upoważnieni w monarchii austryacko-węgierskiej w jednym z tych przymiotów, podróżując po Portugalii, mogą tam kupować i sprzedawać wszystko, co należy do ich przemysłu, i odbierać zamówienia z próbkami lub bez próbek, nie rozwożąc jednak towarów.

Fabrykanci i kupcy portugalscy tudzież ich komisanci, będą w monarchii austryacko-węgierskiej doznawali wzajemności.

Article VIII.

Les navires autrichiens ou hongrois venant, avec ou sans chargement, d'un port quelconque dans les ports de Portugal, et réciproquement les navires portugais venant, avec ou sans chargement, d'un port quelconque dans les ports autrichiens ou hongrois, seront assimilés, soit à l'entrée, soit à la sortie, soit durant leur séjour, aux navires nationaux, pour tous les droits ou charges quelconques portant sur la coque du bâtiment.

Artykuł VIII.

Okręty austryacko węgierskie, przybywające z ładunkiem lub bez ładunku z jakiegokolwiek portu do portów portugalskich i nawzajem okręty portugalskie, przybywające z ładunkiem lub bez ładunku z jakiegokolwiek portu do portów austryacko-węgierskich, będą zostawały na równi z okrętami krajowemi co się tyczy wszelkich ceł lub ciężarów jakichkolwiek, na okręty nakładanych, a to tak wtedy gdy przybywają, jakoteż gdy odpływają i podczas ich pobytu.

Article IX.

Les deux Hautes Parties contractantes se réservent la faculté de prélever dans leurs ports respectifs, sur les navires de l'autre Puissance, ainsi que sur les marchandises, composant la cargaison de ces navires, des taxes spéciales affectées aux besoins d'un service local.

Il est entendu que les taxes dont il s'agit devront, dans tous les cas, être appliquées également aux navires des deux Hautes Parties contractantes ou à leurs cargaisons.

Artykuł IX.

Wysokie strony traktat zawierające zastrzegają sobie prawo nakładania w swoich portach na okręty drugiego mocarstwa, jakoteż na towary stanowiące ładunek tych okrętów, opłat osobnych, przeznaczonych na potrzeby służby miejscowej.

Rozumie się samo przez się, że we wszystkich przypadkach, opłaty o których mowa, powinny być pobierane w równej mierze od okrętów obu wysokich stron traktat zawierających albo od ich ładunków.

Article X.

En se qui concerne le placement des navires, leur chargement ou leur décharge-

Artykuł X.

Co się tyczy miejsca dla okrętów, ich naładowania lub wyładowania, w portach

ment dans les ports, rades, hâvres ou bassins et généralement pour toutes les formalités ou dispositions quelconques auxquelles peuvent être soumis les navires de commerce, leur équipage et leurs cargaisons, il ne sera accordé aux navires nationaux, dans les Etats respectifs, aucun privilége ni aucune faveur qui ne le soit également aux navires de l'autre Puissance.

Article XI.

La nationalité des navires sera admise de part et d'autre d'après les lois et règlements particuliers à chaque pays au moyen des documents délivrés aux capitaines par les autorités compétentes.

Article XII.

Les marchandises de toute nature importées en Portugal sous pavillon austro-hongrois et réciproquement les marchandises de toute nature importées dans les ports autrichiens ou hongrois sous pavillon portugais jouiront de mêmes exemptions, restitutions de droits, primes ou autres faveurs quelconques; elles ne payeront respectivement d'autres ni de plus forts droits de douane, de navigation ou de péage perçus au profit de l'Etat, des communes, des corporations locales, des particuliers ou d'établissements quelconques, et ne seront assujetties à aucune autre formalité que si l'importation en avait lieu sous pavillon national.

Article XIII.

Les marchandises de toute nature qui seront exportées de la Monarchie austro-hongroise par navires portugais ou du Portugal par navires autrichiens ou hongrois, pour quelque destination que ce soit, ne seront pas assujetties à d'autres droits ni formalités de sortie que si elles étaient exportées par navires nationaux, et elles jouiront, sous l'un et l'autre pavillon, de toutes primes et restitutions de droits ou autres faveurs qui sont ou seront accordées, dans chacun des deux pays, à la navigation nationale.

zatokach, bassenach i w ogólności co się tyczy wszelkich formalności lub przepisów, którym podlegać mogą okręty handlowe ich załoga i ładunek, nie będą udzielone okrętom krajowym w obu państwach żadne przywileje ani ulgi, któreby nie służyły zarówno okrętom drugiego mocarstwa.

Artykuł XI.

Narodowość okrętów będzie uznawana obustronnie podług praw i regulaminów szczególnych każdego kraju na podstawie dokumentów wydanych kapitanom przez władze właściwe.

Artykuł XII.

Towary wszelkiego rodzaju, przywiezione do Portugalii pod pawilonem austryacko-węgierskim i nawzajem, towary wszelkiego rodzaju, przywiezione do portów austryacko-węgierskich pod pawilonem portugalskim, będą doznawały tych samych uwolnień, zwrotu ceł, premii i wszelkich innych ulg; nie będą od nich opłacane nawzajem ani inne ani wyższe cła, taksy lub myta pobierane na rzecz państwa, gmin, korporacyi miejscowych, osób prywatnych lub jakichkolwiek zakładów i takowe nie będą ulegały żadnym innym formalnościom, prócz tych, jakie mają miejsce gdy towary są przywiezione pod pawilonem krajowym.

Artykuł XIII.

Towary jakiegokolwiek rodzaju, wywożone z monarchii austryacko-węgierskiej na okrętach portugalskich, lub z Portugalii na okrętach austryacko-węgierskich, dokądkolwiek mają być powiezione, nie będą ulegały żadnym innym opłatom ani formalnościom przy wywozie, prócz tych, jakim ulegałyby gdyby je wywożono na okrętach krajowych, i tak pod jednym jak pod drugim pawilonem, będą miały prawo do takich samych premii i zwrotów cłowych tudzież wszelkich innych ulg, które służą lub będą służyły marynarce krajowej w obu krajach.

Toutefois il est fait exception aux dispositions qui précèdent en ce qui concerne les avantages et encouragements particuliers dont les produits de la pêche nationale sont ou pourront être l'objet dans l'un ou l'autre pays.

Jednakowoż wyjęte są od rozporządzeń poprzedzających korzyści i zachęcenia szczególne których przedmiotem są lub będą w przyszłości produkta rybołostwa krajowego w jednym lub drugim kraju.

Article XIV.

En tant et aussi longtemps que le cabotage est réservé par les lois d'une des Parties contractantes exclusivement aux bâtiments nationaux, il ne pourra être exercé par les bâtiments de l'autre Partie.

Cependant les navires autrichiens ou hongrois entrant dans un port de Portugal, et réciproquement les navires portugais, entrant dans un port de la Monarchie austro-hongroise, et qui n'y viendraient décharger qu'une partie de leur cargaison, pourront, en se conformant toutefois aux lois et règlements des Etats respectifs, conserver à leur bord la partie de la cargaison qui serait destinée à un autre port, soit du même pays, soit d'un autre, et la réexporter, sans être astreints à payer pour cette dernière partie de la cargaison aucun droit de douane, sauf les droits de surveillance lesquels d'ailleurs ne pourront naturellement être perçus qu'aux taux fixés pour la navigation nationale.

Artykuł XIV.

O ile i dopóki żegluga nadbrzeżna, jest zastrzeżona prawami jednej ze stron traktat zawierających, wyłącznie tylko dla okrętów krajowych, okręty drugiej strony zajmować się nią nie mogą.

Jednakowoż okręty austryackie lub węgierskie wchodzące do portu portugalskiego i nawzajem okręty portugalskie, wchodzące do portu monarchii austryacko-węgierskiej i składające tam tylko część swego ładunku, mogą, stosując się jednak do praw i regulaminów obu państw, zatrzymać na pokładzie część ładunku przeznaczoną do innego portu, czy to w tym samym czy w innym kraju i wywieść ją napowrót nie opłacając od tej ostatniej części ładunku żadnego cła, wyjąwszy opłaty za nadzór które zresztą będą pobierane naturalnie tylko w takiej wysokości, jaka jest ustanowiona dla żeglugi krajowej.

Article XV.

En tout ce qui concerne les droits de navigation, les Hautes Parties contractantes se promettent réciproquement de n'accorder aucun privilege aux sujets d'un Etat tiers qui ne soit aussi, et à l'instant même, étendu à leurs sujets respectifs.

Artykuł XV.

We wszystkiem, co się tyczy opłat morskich, wysokie strony traktat zawierające przyrzekają sobie wzajemnie nie udzielać poddanym trzeciego państwa żadnego przywileju, któreby nie był także rozciągnięty na ich poddanych.

Article XVI.

Les Consuls et autre Agents consulaires portugais dans la Monarchie austro-hongroise jouiront de tous les priviléges, exemptions ou immunités dont jouissent les Consuls et autres Agents de même qualité de la nation la plus favorisée.

Il en sera de même en Portugal pour les Consuls et autres Agents consulaires de la Monarchie austro-hongroise.

Artykuł XVI.

Konsulowie i inni ajenci konsularni portugalscy w monarchii austryacko-węgierskiej doznawać będą tych samych przywilejów i wolności, których doznają konsulowie i inni tacy ajenci narodu najwięcej uwzględnianego.

Toż samo będzie z konsulami i ajentami konsularnymi monarchii austryacko-węgierskiej w Portugalii.

Article XVII.

Il est entendu que le présent traité s'étendra également à la Principauté de Liechtenstein en vertu de l'Article XIII du traité de douane conclu entre Sa Majesté Impériale et Royale Apostolique et le Prince Souverain de Liechtenstein.

Artykuł XVII.

Zgodzono się, że traktat niniejszy będzie się rozciągał w tej samej mierze na księstwo Liechtenstein, a to w myśl artykułu XIII traktatu cłowego, zawartego między Jego cesarską i królewską Apostolską Mością a księciem Liechtensteinu,

Article XVIII.

Les dispositions du présent traité sont applicables sans aucune exception aux îles portugaises dites adjacentes; savoir: Aux îles de Madère et Porto Santo et à l'Archipel des Açores.

Les navires et les produits du sol ou de l'industrie de la Monarchie austro-hongroise jouiront à leur importation dans les colonies portugaises de tous les avantages et faveurs qui sont actuellement ou seront par la suite accordés aux navires et aux produits similaires de la nation la plus favorisée.

Artykuł XVIII.

Przepisy traktatu niniejszego będą stosowane bez żadnego wyjątku do wysp portugalskich zwanych graniczącemi (adjacentes); to jest: do wysp Madery, Porto Santo i wysp azorskich.

Okręty i produkta jakoteż wyroby monarchii austryacko-węgierskiej, przywiezione do kolonii portugalskich, doznawać będą wszystkich tych korzyści i ulg, które służą lub będą w przyszłości służyły okrętom i podobnym produktom narodu najwięcej uwzględnianego.

Article XIX.

Le présent traité entrera en vigueur un mois après l'échange des ratifications et restera en vigueur jusqu'au dernier Décembre de l'année 1877.

Dans le cas où aucune des Parties contractantes n'aurait notifié douze mois avant la fin de la période sus-indiquée son intention d'en faire cesser les effets, le traité demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Parties contractantes l'aura dénoncé.

Artykuł XIX.

Traktat niniejszy wejdzie w moc obowiązującą w miesiąc po wymianie ratyfikacyi i będzie obowiązywał do ostatniego grudnia 1877 roku.

Jeżeli żadna ze stron traktat zawierających, nie oznajmi na dwanaście miesięcy przed upływem rzeczonego peryodu, że ma zamiar skuteczność jego uchylić, traktat pozostanie w mocy obowiązującej aż do upływu roku, licząc od dnia w którym go jedna lub druga strona wypowie.

Article XX.

Le présent traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Lisbonne aussitôt que faire se pourra.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent traité et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Lisbonne, en double original, le 13 Janvier 1872.

(L. S.) Baron Aloyse de **Dumreicher** m. p.

(L. S.) João de **Andrade-Corvo** m. p.

Artykuł XX.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany a ratyfikacye będą wymienione w Lizbonie, jak tylko można najprędzej.

W dowód czego pełnomocnicy obu stron podpisali traktat niniejszy i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Dan w Lizbonie w dwóch egzemplarzach dnia 13 stycznia 1872.

(L. S.) Baron **Alojzy Dumreicher** r. w.

(L. S.) Jan **Andrade-Corvo** r. w.

Protocole.

Au moment de procéder à la signature du traité de commerce et de navigation conclu à la date de ce jour entre l'Autriche-Hongrie et le Portugal, les Plénipotentiaires soussignés de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohème etc., et Roi Apostolique de Hongrie et de Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves ont fait les réserves et déclarations suivantes:

Les dispositions de l'article II de ce traité sur le traitement de la nation la plus favorisée ne se réfèrent point ni de l'une part ni de l'autre, aux faveurs qui sont ou seront accordées pour faciliter le commerce de frontière des Etats limitrophes, ni aux réductions ou exemptions de droits dont l'application est restreinte à certaines frontières ou aux habitants de certains districts, ni aux faveurs dont jouissent ou jouiront les Etats qui sont ou seraient liés à un des deux Etats par une parfaite union douanière.

En outre les dispositions du dit article ne se réfèrent point:

En Autriche-Hongrie:

Aux faveurs spéciales dont jouissent de temps immémorial les sujets ottomans pour le commerce turc dans la monarchie austro-hongroise.

En Portugal:

Au droit de concéder au Brésil seulement des avantages particuliers qui ne pourront pas être réclamés par l'Autriche-Hongrie comme une conséquence de son droit au traitement de la nation la plus favorisée.

En ce qui concerne l'article II du dit traité les Plénipotentiaires déclarent en outre qu'en tant que dans les Etats respectifs les droits d'importation sont fixés ad valorem, les articles 11, 12, 13, 14 et 15 du traité de commerce et de navigation conclu le 11 Juillet 1866 entre le Portugal et la France doivent régler la manière de procéder à l'égard de ces droits.

Protokół.

W chwili gdy przystępowano do podpisania traktatu handlu i żeglugi, na dniu dzisiejszym, pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a portugalią zawartego, podpisani pełnomocnicy Najjaśniejszego cesarza austryackiego, króla czeskiego itd. i króla apostolskiego węgierskiego, tudzież Najjaśniejszego króla portugalskiego i algarbskiego uczynili zastrzeżenia i oświadczenia nastepujące:

Przepisy artykułu II niniejszego traktatu o postępowaniu jakby z narodem najbardziej uwzględnianym, nie tyczą się bynajmniej tych ulg, które jedna lub druga strona udziela lub będzie udzielała dla ułatwienia handlu pogranicznego z mocarstwami sąsiedniemi, ani też zniżeń cła lub uwolnień od takowego dozwolonych tylko pewnym granicom lub mieszkańcom pewnych okręgów, ani wreszcie do ulg których doznają lub będą doznawały państwa, stanowiące związek cłowy z jednem z dwóch państw.

Oprócz tego przepisy artykułu rzeczonego nie odnoszą się wcale:

w monarchii austryacko-węgierskiej:

do ulg szczególnych których doznają od niepamiętnych czasów poddani tureccy dla handlu tureckiego w monarchii austryacko-węgierskiej.

W Portugalii:

do prawa udzielania jedynie Brazylii szczególnych ulg, których monarchia austyacko-węgierska nie może domagać się dla siebie na zasadzie iż winna być uważana tak samo jak naród najbardziej uwzględniony.

Co się tyczy artykułu II rzeczonego traktatu, pełnonomocnicy oświadczają zresztą, że o ile w państwach obu stron są ustanowione cła przywozowe ad valorem, artykuły 11, 12, 13, 14 i 15 traktatu handlowego i żeglugowego zawartego na dniu 11 lipca 1866 pomiędzy Portugalią a Francyą służyć będą za podstawę do uregulowania sposobu postępowania pod względem tych ceł.

Le présent protocole aura la même force et la même durée que le traité de commerce et de navigation conclu à la date de ce jour.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs l'ont signé et revêtu du sceau de leurs armes.

Fait à Lisbonne, en double original, le 13 Janvier 1872.

(L. S.) Baron Aloyse de **Dumreicher** m. p.

(L. S.) João de **Andrade-Corvo** m. p.

Protokół niniejszy będzie miał taką samą moc i będzie tak długo obowiązującym, jak traktat handlowy i żeglugowy na dniu dzisiejszym zawarty.

W dowód czego pełnomocnicy obu stron podpisali ten protokół i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Dan w Lizbonie w dwóch egzemplarzach dnia 13 stycznia 1872.

(L. S.) Baron **Alojzy Dumreicher** r. w.

(L. S.) Jan **Andrade-Corvo** r. w.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis illos omnes et singulos ratos hisce gratosque habere declaramus, verbo Nostro Caesareo Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem, majusque robur, praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur in Regia urbe Nostra Buda, die decima octava mensis Octobris, anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo secundo, Regnorum Nostrorum vigesimo quarto.

Franciscus Josephus m. p.

Comes ab **Andrássy** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Maximilianus Liber Baro a **Gagern** m. p.,
C. R. Consiliarius aulicus et ministerialis.

Traktat powyższy i jego protokół końcowy jako zatwierdzone przez obie izby rady państwa ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 18 grudnia 1872.

Auersperg r. w. **Banhans** r. w.